

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Maktabgacha ta’limda raqamli texnologiyalar va sun’iy intellektdan foydalanish metodikasi

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

“Maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim nazaryasi” kafedrası o‘qıtuvchısı

Tel:99.421.18.20 e-mail:shaxnozatoshoval1@gmail.com

Annotatsiya Ushbu maqolada maktabgacha ta’lim tizimida raqamli texnologiyalar hamda sun’iy intellekt vositalaridan foydalanishning pedagogik ahamiyati, metodik asoslari va bolalar rivojlanishiga ta’siri yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar yordamida ta’lim samaradorligini oshirish, bolalarning mustaqil fikrlashi, ijodkorligi va kommunikativ ko‘nikmalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: maktabgacha ta’lim, raqamli texnologiyalar, sun’iy intellekt, innovatsion ta’lim, pedagogik metodika, interaktiv ta’lim, bolalar rivojlanishi.

Аннотация. В данной статье рассматриваются педагогическое значение, методологические основы и влияние использования цифровых технологий и инструментов искусственного интеллекта в системе дошкольного образования на развитие детей. Также анализируются вопросы повышения эффективности образования с использованием современных технологий и развития у детей самостоятельного мышления, творческих способностей и коммуникативных навыков.

Ключевые слова: дошкольное образование, цифровые технологии, искусственный интеллект, инновационное образование, педагогическая методология, интерактивное образование, развитие ребенка

Abstract This article discusses the pedagogical significance, methodological foundations, and impact of using digital technologies and artificial intelligence tools in the preschool education system on children's development. It also analyzes the issues of increasing the effectiveness of education using

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

modern technologies, and developing children's independent thinking, creativity, and communicative skills.

Keywords: preschool education, digital technologies, artificial intelligence, innovative education, pedagogical methodology, interactive education, child development

Kirish.Bugungi kunda dunyo miqyosida ilm-fan va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi barcha sohalar qatori ta’lim tizimiga ham katta ta’sir ko’rsatmoqda. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt vositalarining ta’lim jarayoniga kirib kelishi ta’lim mazmuni, metodlari hamda pedagogik yondashuvlarning yangilanishiga sabab bo’lmoqda. Zamonaviy jamiyatda yosh avlodni innovatsion fikrlaydigan, mustaqil qaror qabul qila oladigan hamda axborot texnologiyalaridan samarali foydalana oladigan shaxs sifatida tarbiyalash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan maktabgacha ta’lim tizimida raqamli texnologiyalar va sun’iy intellektdan foydalanish dolzarb masalaga aylanmoqda. Maktabgacha yosh davri bolaning jismoniy, aqliy, nutqiy, ijtimoiy-emotsional va ijodiy rivojlanishi uchun eng muhim bosqich hisoblanadi. Aynan ushbu davrda bolaning dunyoqarashi shakllanadi, atrof-muhitga bo’lgan qiziqishi ortadi hamda bilim olishga bo’lgan dastlabki ko’nikmalar rivojlanadi. Shu sababli maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ta’lim-tarbiya jarayonini samarali tashkil etish, bolalarning qiziqish va ehtiyojlariga mos innovatsion metodlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli texnologiyalar maktabgacha ta’lim jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Multimedia vositalari, animatsiyalar, interaktiv o’yinlar, elektron platformalar va mobil ilovalar orqali bolalarning diqqatini jalb qilish, ularning bilim olishga bo’lgan motivatsiyasini oshirish mumkin. Bunday vositalar bolaning mantiqiy fikrlashi, xotirasi, tasavvuri va ijodkorligini rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, audio va video materiallardan foydalanish bolalarning eshitish va ko’rish orqali axborotni tezroq qabul qilishiga imkon yaratadi. So’nggi yillarda sun’iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi ta’lim tizimida yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda. Sun’iy intellekt asosidagi dasturlar har bir bolaning individual qobiliyati, qiziqishi va rivojlanish darajasini tahlil qilib, unga mos topshiriqlarni tavsiya etish imkonini beradi. Bu esa ta’lim jarayonida individual yondashuvni ta’minlashga xizmat qiladi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Shuningdek, sun’iy intellekt yordamida interaktiv muloqot muhiti yaratilib, bolalarning mustaqil fikrlashi va muammoli vaziyatlarni hal etish ko‘nikmalari rivojlantiriladi. O‘zbekiston Respublikasida ham maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirish va raqamlashtirishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarini zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan jihozlash, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish hamda pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu esa ta’lim sifatini oshirish, bolalarni zamonaviy bilim va ko‘nikmalar bilan qurollantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar va sun’iy intellektdan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, pedagoglarning texnologik bilim va ko‘nikmalari yetarli emasligi, texnik vositalarning cheklanganligi hamda bolalarning gadjetlardan ortiqcha foydalanishi kabi holatlar ta’lim samaradorligiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli mazkur texnologiyalarni pedagogik va psixologik jihatdan to‘g‘ri tashkil etish, ulardan maqsadli va me’yoriy foydalanish muhim hisoblanadi.

Tahlil va natijalar. Maktabgacha ta’lim tizimida raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt vositalaridan foydalanish bo‘yicha olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy texnologiyalar ta’lim samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, interaktiv metodlar asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar bolalarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini kuchaytirib, ularning faol ishtirokini ta’minlaydi. Tahlillar davomida aniqlanishicha, multimedia vositalari, animatsion dasturlar va rivojlantiruvchi o‘yinlardan foydalanilgan mashg‘ulotlarda bolalarning diqqatni jamlash ko‘rsatkichi an’anaviy mashg‘ulotlarga nisbatan yuqori bo‘lgan. Raqamli texnologiyalar yordamida taqdim etilgan ma’lumotlar bolalar tomonidan tezroq qabul qilinib, uzoq vaqt xotirada saqlanishi kuzatilgan. Ayniqsa, audio va vizual materiallarning uyg‘unligi bolalarning eslab qolish qobiliyatini rivojlantirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatgan. Sun’iy intellekt asosidagi dasturlar esa ta’lim jarayonida individual yondashuvni amalga oshirish imkonini yaratgan. Har bir bolaning qobiliyati, bilim darajasi va qiziqishidan kelib chiqib topshiriqlarni moslashtirish orqali ta’lim sifati oshgan. Natijada bolalarda mustaqil fikrlash, muammoni hal qilish va ijodiy yondashuv ko‘nikmalari shakllangan. Tahlillar shuni ham ko‘rsatdiki, interaktiv o‘yinlar va aqlli dasturlardan foydalanish bolalarning nutq rivojlanishiga ijobiy ta’sir etadi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Ayniqsa, ovozli topshiriqlar va muloqotga asoslangan ilovalar bolalarning lug‘at boyligini oshirib, erkin fikr bildirish qobiliyatini rivojlantiradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar bolalarda jamoa bilan ishlash va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirishga yordam beradi. Tajriba natijalariga ko‘ra, raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlarda bolalarning mashg‘ulotlarga qatnashish faolligi sezilarli darajada oshgan. Tarbiyachilar tomonidan olib borilgan kuzatuvlarda bolalarning yangi bilimlarni o‘zlashtirishga bo‘lgan qiziqishi kuchaygani, topshiriqlarni bajarishda mustaqillik va faollik ortgani aniqlangan. Biroq tahlil jarayonida ayrim muammolar ham kuzatilgan. Jumladan, barcha maktabgacha ta’lim tashkilotlarida texnik vositalarning yetarli emasligi, internet sifati pastligi hamda ayrim pedagoglarning raqamli kompetensiyasi talab darajasida emasligi ta’lim jarayoniga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Bundan tashqari, bolalarning gadjetlardan uzoq vaqt foydalanishi sog‘liq va psixologik holatga salbiy ta’sir etishi mumkinligi ham qayd etilgan.

Olingan natijalar asosida quyidagi xulosalarga kelish mumkin:

raqamli texnologiyalar maktabgacha ta’lim samaradorligini oshiradi;

sun’iy intellekt individual ta’limni tashkil etishda samarali vosita hisoblanadi;

interaktiv metodlar bolalarning ijodiy va mantiqiy fikrlashini rivojlantiradi;

pedagoglarning raqamli kompetensiyasini oshirish zarur;

texnologiyalardan foydalanishda me’yor va nazorat muhim ahamiyatga ega.

Umuman olganda, maktabgacha ta’lim tizimida raqamli texnologiyalar va sun’iy intellektdan samarali foydalanish bolalarning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi hamda zamonaviy ta’lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi.

Xulosa maktabgacha ta’lim tizimida raqamli texnologiyalar va sun’iy intellektdan foydalanish zamonaviy ta’limning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar ta’lim jarayonini

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

interaktiv, qiziqarli va samarali tashkil etishga xizmat qilib, bolalarning intellektual, ijodiy, nutqiy hamda ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko’rsatadi. Maqola davomida olib borilgan tahlillar shuni ko’rsatdiki, multimedia vositalari, interaktiv o’yinlar va sun’iy intellekt asosidagi dasturlar bolalarning bilim olishga bo’lgan qiziqishini oshiradi, mustaqil fikrlashini rivojlantiradi hamda ta’lim jarayonida faol ishtirok etishiga yordam beradi. Ayniqsa, sun’iy intellekt yordamida individual yondashuvni tashkil etish imkoniyati har bir bolaning qobiliyati va ehtiyojidan kelib chiqib ta’lim berishga xizmat qiladi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar tarbiyachilar uchun ham qulay pedagogik imkoniyatlarni yaratadi. Ular yordamida mashg’ulotlarni zamonaviy metodlar asosida tashkil etish, bolalarning rivojlanish darajasini monitoring qilish hamda ta’lim samaradorligini oshirish mumkin bo’ladi. Shu bilan birga, pedagoglarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish va zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash ko’nikmalarini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Biroq texnologiyalardan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud bo’lib, ular texnik vositalarning yetishmasligi, internet sifati, pedagoglarning tayyorgarlik darajasi hamda bolalarning gadjetlardan me’yoridan ortiq foydalanishi bilan bog’liq. Shu sababli raqamli texnologiyalarni ta’lim jarayoniga joriy etishda pedagogik va psixologik talablarni hisobga olish, ulardan maqsadli va nazorat asosida foydalanish zarur hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO’YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirishga oid qaror va farmonlari. – Toshkent, 2017–2024.
3. “Ilk qadam” maktabgacha ta’lim muassasasining Davlat o‘quv dasturi. – Toshkent, 2022.
4. Azizxo‘jayeva N.N. *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2016.
5. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. *Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari*. – Toshkent: O‘qituvchi, 2017.
6. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. *Ta’limda innovatsion texnologiyalar*. – Toshkent: Iste’dod, 2018.